

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4047/2022
27.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јован Будимир адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа „Београдски водовод и канализација“ са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Срђан Ђорђевић адвокат из ..., ради утврђења и реинтеграције, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1083/22 од 09.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 27.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1083/22 од 09.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1083/22 од 09.05.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 5021/21 од 02.12.2021. године у првом, трећем, четвртном и петом ставу изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је са туженим засновала радни однос на неодређено време почев од 24.08.2016. године, да се поништи као незаконит правни акт туженог под називом „раскид уговора о обављању привремених и повремених послова бр. ... од 15.03.2017. године“ и да се обавезе тужени да врати тужиљу на рад, као и да јој плати на име трошкова парничног поступка износ од 228.000,00 динара, све у року од 8 дана до дана пријема писменог отправака пресуде. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да плати туженом трошкове првостепеног поступка у износу од 149.250,00 динара у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да плати туженом трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни суд је нашао да тужилџина ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидента да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер нису погрешно примењене одредбе члана 163. (у погледу одлуке о трошковима поступка) и члана 231. тог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилџа је по основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима непрекидно радила код туженог од 16.07.2014. године до 24.02.2017. године. Све време обављала је послове који су у уговорима наведени на различите начине, а који иначе спадају у опис послова радног места ..., систематизованог општим актом туженог, осим у периоду од септембра 2016. године до краја радног ангажовања, када је, на предлог претпостављеног, радила у администрацији туженог. Радно ангажовање тужилџе престало је 24.02.2017. године када је тужени, због престанка потребе за њеним радом, раскинуо последњи уговор о привременим и повременим пословима од 28.12.2016. године, закључен за период од 01.01. до 30.04.2017. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилџа засновала радни однос на неодређено време 24.08.2016. године (протеком две године и пет радних дана од закључења првог уговора о привременим и повременим пословима, по којем је ступила на рад 16.08.2014. године). По становишту тог суда, радно ангажовање тужилџе по уговорима и привременим и повременим пословима (рад ван радног односа) у овом случају има карактер рада у радном односу на неодређено време, јер је тужилџа без прекида обављала исте послове који су систематизовани општим актом туженог, а чак и да то није случај тужилџа је те послове обављала у контитуитету, што указује да су они били трајни, односно да нису привремени и повремени послови. Из тих разлога првостепени суд сматра да су уговори о привременим и повременим пословима закључени супротно члану 197. Закона о раду и да их је тужени закључивао како би избегао заснивање радног односа са тужилџом на одређено или неодређено време. Код таквог правног становишта, применом члана 37. Закона о раду утврђено је да је тужилџа са означеним датумом засновала радни однос на неодређено време, при чему одредба члана 27е став 34. Закона о буџетском систему у овом случају није сметња за усвајање тужбеног захтева зато што тужени није доказао да је од надлежног тела Владе тражио сагласност за закључење уговора о раду на одређено или неодређено време, односно уговора о привременим и повременим пословима са тужилџом, и тако искључио своју одговорност. Утврдивши да је тужилџа засновала радни однос на неодређено време, првостепени суд је поништио акт туженог о раскиду уговора о привременим и повременим пословима од 28.12.2016. године, са образложењем да се радни однос на неодређено време може отказати само на законом прописани начин, због чега је обавезао туженог да врати тужилџу на рад.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби туженог, преиначио првостепену пресуду и применом одредби Закона о буџетском систему којима је забрањено заснивање радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних и упражњених радних места, одбио тужбени захтев.

Изложено правно становиште другостепеног суда, засновано на одредбама Закона о буџетском систему, прихвата и ревизијски суд.

Тужени је, сагласно члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“ број 54/09 са каснијим изменама и допунама), корисник јавних средстава због чега се и на њега примењују одредбе тог Закона. Законом о изменама и допунама закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“ број 108 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, осим ако постоји сагласност тела Владе, на предлог другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Примена наведене одредбе је новелама Закона о буџетском систему продужавана, тако да корисници јавних средстава нису могли заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Одредбом члана 105. наведеног Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона. Зато се одредбе Закона о буџетском систему којим је корисницима јавних средстава забрањено заснивање радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места (осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног тела Владе), према одредбама Закона о раду налазе у односу посебног и општег закона и дерогирају примену члана 37. Закона о раду којим је уређен преображај радног односа – прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Следствено изложеном, другостепени суд је правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. Тужилца није могла засновати радни однос на неодређено време, јер је у време када је ступила на рад и у време када је истекао рок из члана 37. став 2. Закона о раду била на снази одредба члана 27е став 34. Закона о буџетском систему којом је туженом било забрањено заснивање радног односа са новим лицима. Означена одредба Закона о буџетском систему, по правилу да посебан закон дерогира општи закон, искључује примену члана 37. Закона о раду, с тим што нема услова за изузетак предвиђен ставом 35. наведене одредбе Закона о буџетском систему јер не постоји сагласност надлежног тела Владе за заснивање радног односа.

Из наведених разлога, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права. Одредба члана 27е став 36. Закона о буџетском систему, на коју се тужилца позива у ревизији, ограничава број запослених на одређено време због повећаног обима посла и лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и по другим основима код корисника јавних средстава, на бројку која не може бити већа од 10% укупног броја запослених. Та одредба, по налажењу ревизијског суда, у овом спору није од значаја, јер и у случају да је тужилца по уговорима о привременим и повременим пословима била радно ангажована у оквиру дозвољеног броја таквих лица, то не би утицало на њен радно-правни статус у смислу заснивања радног односа на неодређено време у складу са чланом 37. Закона о раду, јер је примена те одредбе искључена одредбом члана 27е став 34. у вези члана 105. Закона о буџетском систему. Због тога су ирелевантни наводи ревидента о погрешној примени члана 231. ЗПП и пропушту нижестепених судова да, по њеном предлогу, од туженог прибаве доказе о

броју запослених на неодређено време и броју запослених на одређено време, односно радно ангажованих лица ван радног односа на дан 16.08.2014. године (први дан радног ангажовања тужиље).

Нису основани ни тужиљини наводи да је о трошковима поступка одлучено супотно члану 163. ЗПП, без одређеног захтева туженог. Другостепени суд је о трошковима поступка одлучио на основу захтева туженог од 23.04.2018. године, односно захтева за накнаду трошкова поступка по жалби садржаном у том правном леку.

Са свега наведеног, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**